

Міністерство охорони здоров'я України
Вищий державний навчальний заклад України
«Українська медична стоматологічна академія»

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
МЕДИЧНИХ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ

Матеріали навчально-наукової конференції
з міжнародною участю
23 березня 2017 року

м. Полтава – 2017

складними для вирішення, що дає можливість знову змоделювати ситуацію й обговорити складні питання.

Наступним кроком у самостійній роботі є чергування студентів у клініці в позааудиторний час, де під контролем викладача студенти опановують клінічні навички: проводять обстеження родиль, прийом фізіологічних положень, первинний туалет новонароджених, виконують реанімаційні заходи під контролем викладача та лікарів-неонатологів, акушерів – гінекологів і анестезіологів. Студенти беруть участь у проведенні гінекологічних і акушерських операцій. У відділеннях новонароджених вивчають методи інтенсивної терапії недоношених дітей, асистують під час операції замінення переливання крові, вивчають принципи профілактики токсико-септичних хвороб новонароджених. Контроль за виконанням практичних навичок здійснює безпосередньо викладач. Така форма самостійної роботи дає можливість студенту зануритися в атмосферу стаціонару й оцінити свій рівень знань, умінь і підготовки, а викладачеві визначити напрями подальшого ведення практичних занять.

Однією з форм самостійної роботи є робота в науковому студентському товаристві. Охочі студенти долучаються до наукової роботи, опановують навички роботи з літературою, основи постановки експериментів, новітні методи обстеження хворих на сучасній діагностичній апаратурі. Показником ефективності участі студентів у науковому гуртку є заохочення викладачем і залежить від методики й організації навчального процесу на практичному занятті.

У сучасних умовах перед викладачами стоїть низка завдань із метою максимального забезпечення навчальним матеріалом самостійної роботи студентів, зокрема є гостра потреба у створенні електронного навчально-методичного посібника як носія навчально-наукового змісту навчальної дисципліни, який відповідає вимогам професійної підготовки майбутніх фахівців. Тому на кафедрі постійно розробляються посібники як для практичних занять, так і для формування практичних навичок і проходження практики.

Список використаної літератури

1. Грицюк Л. К. Організація самостійної роботи студентів у навчальному процесі вищого навчального закладу / Л. К. Грицюк, М. В. Сірук // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2011. – № 17. – С. 9–14.
2. Ландэ Д. В. Поиск знаний в интернет. Профессиональная работа / Д. В. Ландэ. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2005. – 72 с.
3. Модернізація вищої медичної освіти в контексті Болонської конвенції – ідея, мета, реалії / В. М. Мороз, Ю. Й. Гумінський, Л. В. Фоміна [та ін.] // Медична освіта. – 2012. – № 2. – С. 42–45.
4. Організація навчального процесу та контроль його якості в умовах застосування кредитно-модульної системи навчання на клінічних кафедрах вищих медичних навчальних закладів України / І. С. Вітенко, Г. В. Дзяк, Я. С. Березницький [та ін.] // Медична освіта. – 2010. – № 1. – С. 41–44.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ АКУШЕРСТВА І ГІНЕКОЛОГІЇ № 1

Громова А.М., Ляховська Т.Ю., Кетова О.М., Крутікова Е.І., Мітюніна Н.І.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлено особливості організації самостійної роботи студентів у сучасних умовах. Значана увага приділена авторами методам ефективно організації самостійної роботи з використанням інноваційних технологій, покликаних покращити засвоєння навчальної дисципліни.

Ключові слова: самоосвіта, науково-дослідна робота, інноваційні технології.

У сучасних умовах зростають вимоги до професійної компетентності випускників, що зумовлює якісно нові форми і методи вищої освіти, спрямовані на розширення сфери самостійної діяльності студентів, які формують навички самоорганізації та самоосвіти. Використання інноваційних технологій у навчанні студентів дозволяє розширити методи підвищення якості освіти, відкрити нові можливості розвитку мислення студентів, підібрати індивідуальні способи засвоєння знань шляхом самостійної роботи за допомогою інформаційно-комп'ютерних технологій, поєднуючи традиційні та сучасні методи навчання, що сприяє створенню єдиного освітнього інформаційного середовища [2; 4].

У наш час є тенденція до скорочення аудиторних годин на вивчення акушерства та гінекології та компенсація їх за рахунок самостійної роботи. Нагальна потреба відповідної організації занять за умов наявності такої малої кількості годин вимагає від викладачів формування і застосування таких видів, форм і методів організації самостійної роботи студентів (СРС), які сприяли б підвищенню ефективності навчального процесу, закріпленню теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, їх поглибленню, формуванню й удосконаленню практичних навичок і умінь. Цільове збільшення обсягу самостійної роботи сприяє розвитку в студентів умінь навчатися, формуванню здібності до саморозвитку, творчому застосуванню засвоєних знань, а також готовності активно адаптуватися до умов професійної діяльності лікаря [1].

СРС можна поділити на кілька видів: з урахуванням місця і часу проведення (аудиторна і позааудиторна); за рівнем обов'язковості: а) обов'язкову, визначену навчальними планами і робочими програмами (підготовка до практичних, занять, семінарів, лекцій, написання історії пологів чи історії хвороби тощо); б) рекомендовану (участь у роботі наукових гуртків, конференціях, підготовка наукових тез, статей, доповідей, рецензування робіт тощо); в) зніційовану (участь у різноманітних конкурсах, олімпіадах, вікторинах, виготовлення наочності, підготовка технічних засобів навчання тощо) [1; 4].

Під час організації аудиторної самостійної роботи викладач ставить перед студентами цілі, пов'язані з необхідністю засвоєння навчального матеріалу, і пропонує їм самостійно, тобто без його безпосередньої участі, досягти цих цілей. Важливо для професійної освіти навчити студента оперувати спеціальною термінологією, аргументовано висловлювати власну думку, аналізувати факти, вміти вести дискусію. У зв'язку з цим особливого значен-

ня набуває СРС із додатковими джерелами, що забезпечує можливість зіставлення матеріалу, узагальнення, порівняння, аналізу, класифікації. Залежно від задуму викладач визначає час здійснення СРС у процесі навчальних занять, узгоджує її з іншими видами навчальної діяльності, пропонує конкретні завдання, проводить інструктаж щодо їх виконання.

Індивідуальна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами, необхідними для вивчення конкретної теми: підручниками, навчальними і методичними посібниками, методичними розробками, муляжами, фантомами, матеріалами для самоконтролю (контрольними питаннями, тестами, ситуаційними задачами).

До основних видів обов'язкової позааудиторної СРС належать підготовка до практичних і семінарських занять, лекцій, написання рефератів, доповідей, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань. Провідну роль у організації СРС відіграють інформаційні технології, адже вони відкривають студентам доступ до самоосвіти, нетрадиційного накопичення знань через джерела інноваційно-комунікативних технологій, розширюють можливості для творчості, неординарного підходу до вирішення виробничих ситуацій.

Для підвищення якості навчання використовуються інформаційні ресурси глобальної мережі Інтернет. Значна перевага комп'ютерних технологій полягає в тому, що методичні матеріали, які надаються через Інтернет, регулярно оновлюються і поповнюються. Крім того, для презентування навчального матеріалу можуть бути використані сучасні технології візуального представлення. Однак, тут більшість викладачів стикається з проблемою, коли студенти «скачують» з Інтернету готові реферати, доповіді, внаслідок чого зникає стимул працювати творчо. Доступність і постійне розширення бази готових робіт істотно погіршує ефективність навчального процесу та ставить перед викладачем завдання знизити ризик використання студентами готових рішень. У процесі використання інформаційних технологій виникають деякі проблеми. Це співвідношення обсягу інформації, яку може отримати студент за допомогою комп'ютера, й обсяг даних, які студент може опрацювати, а потім засвоїти. Тому на сайті кафедри для організації СРС представлені методичні матеріали як носії навчально-наукового змісту навчальної дисципліни, що відповідає вимогам професійної підготовки майбутніх фахівців.

Однією з форм позааудиторної СРС є участь у науковому студентському гуртку. Широкий доступ до інформаційно-комунікативних технологій дає можливість ширше застосовувати інноваційні методи в організації науково-дослідницької діяльності студентів. Поява і розвиток активних методів дають можливість студентам не тільки отримати знання, а й забезпечити формування і розвиток пізнавальної діяльності та здібностей, творчого мислення, вміння і навичок самостійної розумової праці. Пізнавальна діяльність студентів у процесі виконання самостійної роботи характеризується високим рівнем самостійності та залучає студентів до творчої активності. Пізнавальна самостійність – це прагнення й уміння самостійно мислити, орієнтуватись у новій ситуації, знаходити своє рішення завдань, бажання не тільки зрозуміти навчальну інформацію, а й можливість продемонструвати незалежність власної думки [2; 3].

Проте ми бачимо не лише плюси, а й мінуси інформаційних технологій при організації науково-дослідної роботи студентів. З одного боку, постійно збільшується кількість джерел, які можуть бути використані в науково-дослідній роботі, що може тільки тішити, але разом із тим поступово і все чіткіше проявляються проблеми і недоліки процесу підбору і використання інформації. Аби студент міг грамотно готуватися до самостійної наукової роботи, він має розуміти, як збирати інформацію, знати, де її знаходити, вміти перерозподілити її відповідно до заданого формату.

З іншого боку, наявність електронних бібліотек не гарантує звернення до першоджерела, а найчастіше через економію часу Інтернет виступає єдиним джерелом інформації. Як наслідок втрачаються самостійність і критичність мислення студента, виробляється схематизація його дій за відсутності мотивації до творчого пошуку. Тому перед викладачами стоїть подвійне завдання: не тільки повернути інтерес студентів до знань і знайти привабливіший формат їх подачі, а й спонукати студентів до аналізу, а саме: виявляти властивості, відносини, наявність протиріч, узагальнювати сказане, співвідносити його з іншими проблемами, давати оцінку. Тому до науково-дослідної роботи зі студентами залучаються всі викладачі. Студенти обирають тему наукової роботи, працюють індивідуально з викладачем. Один раз за місяць проводяться засідання гуртка, на яких розглядаються актуальні питання акушерства і гінекології, студенти готують реферати, доповіді, представляють результати власної наукової роботи, проводяться їх обговорення, дискусія. Така форма організації роботи студентського наукового гуртка забезпечує вміння володіти сучасними засобами збору й обробки інформації, системність знань, мобільність і критичність мислення, здатність до творчої праці.

Таким чином, раціональна організація самостійної роботи студентів із використанням інноваційних форм та інформаційно-комунікативних технологій дозволяє не тільки інтенсифікувати роботу щодо якісного засвоєння навчального матеріалу, а й закладає основи подальшої постійної самоосвіти і самовдосконалення, а інформаційно-освітнє середовище, створене шляхом інтеграції сучасних і традиційних форм навчання, визначає самостійну роботу студента як незалежнішу, пріоритетну і творчу.

Список використаної літератури

1. Бойчук Н.І. Самостійна робота студентів в умовах Болонської системи [Електронний ресурс] / Н.І. Бойчук // Сучасний соціокультурний простір 2011: VIII Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф., 22–24 вересня 2011 р. : тези доповідей. – Режим доступу: <http://intkonf.org/boychuk-ni-samostiyna-robota-studentiv-v-umovah-bolonskoyi-sistemi>
2. Дуденко В. Г. Науково-дослідна робота студентів вищої школи й інформаційно-інноваційні технології / В. Г. Дуденко, В. Ю. Вдовіченко, Д. Г. Шуба // Інноваційні технології в системі професійної підготовки студентів в ХНМУ : матеріали XLVIII навчально-методичної конференції. – Харків, 2014. – Вип. 5. – С. 75-78.
3. Казаков В. Самостоятельная работа студентов в процессе обучения физиологии в медицинском университете / В. Казаков, Т. Панова, Н. Прокофьева [и др.] // Новый коллегіум. – 2011. – № 1. – С. 34–37.
4. Скуратівська С. П. Особливості організації самостійної роботи студентів / С. П. Скуратівська // Вища освіта. Форум педагогічних ідей. – 2013.